

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Egy hónapra helyben 20 K, vidéken 25 K.
Negyed évre 60 K, 70 K.
Egész évre 240 K, 280 K.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Petőfi-utca 7. — Telefon sz. 208.

Felelős szerkesztő: HAJÓS JÓZSEF.

Apponyi Albert gróf

Székesfehérvár díszpolgára

városunk meghívására szombaton d. e. városunkba érkezett, hogy a díszpolgárságról szóló oklevelet átvegye. Az ünnepélyes fogadtatás meleg nagyvárú becsülettel ünnepelte Apponyi grófot.

Az üdvözlő beszédekre Apponyi gróf következően válaszolt.

Mélyen tisztelt Közönség!

Meghatottan veszem át adományokat, amelyben szépen nyilvánul meg a magyar nagylelkűség. Más nemzeteknél előfordult, hogy csatát veszített tábornokait lefejezték. A magyar nemzet elismerésre méltatja és az elismerés jeleit elhalmozza azt a kiküldöttét, aki a nemzet sorsdöntő óráiban nem tudott sikert elérni, — csak becsületestörekvést és Magyarországot igazainak lelkiismeretes kifejezését tudta a hazá oltárára letenni. (Élénk helyeslés.) Ebből a szempontból, amennyire meghaladta érdemét az a megüdvöztetés, amelyben részeseimnek méltán megüdvöztető arra a nemzetre és arra a közönségre, amelyből kiindul, hogy a magyar nemzet elismerésére méltán kell ahhoz, hogy nem az eredmény, hanem az eredménytelen munkának erkölcsi értéke szerint mérlegeljenek, ítéljenek. (Eljenzés.)

Az a munka, amely életemnek legsúlyosabb munkája volt és amelyet elsősorban akarnék elismerésért honorálni, ma utólag megmondhatom, előre reménytelen feladatra való vállalkozás volt. Hiszen nem az igazságot keresőnek meggyőzése volt feladatunk, nem az országot kereső, elfogulatlan elmékhöz szölkünk, hanem nálunk nélkül ránk vonatkozólag hozzott megdöntötlen, megmásként hatatlan elhatározások erőfala előtt álltunk. Mindazonáltal, m. t. Közönség, dacára annak, hogy a materiális siker elérésének reményét eleve kizártam tekintettem, mégsem indultam esőggeteg kedéllyel és reménytelenül arra a nehéz útra, mert egy remény biztatott, az tudnillik, hogy abból az érinthez való, amely bár retelenesen közveve csupán a velünk szemben álló hatalmak köz és közöttin egyidőre létesült, valami a magyar nemzet részére hasznos valami ki fog alakulni: a ma-

gyar nemzet erkölcsi pozíciójának emelkedése és megszilárdulása a népek családjában — és ezt az eredményt Isten segítségével elérjük. (Hosszantartó éljenzés.)

A mi pozíciónk megerősödött, habár annak a békeszerződés módosításában későbbi kifejtését nem láttuk és nem láthatunk, mert hiszen lélektani lehetetlenség volt azt hinni, hogy a csak imént megkonstruált békeépületen rögtön módosítani fognak, hogy rögtön még háborus mentalitásokkal ellett hatalmak a velünk szemben álló nemzetek helyett nekünk fognak igazságot adni, akik — szó sincs róla — s velünk szemben álló hatalmaknak nagy szolgálatokat tettek. Alig merhettem remélni, hogy a még világossá tett igazságnak is döntő súlya lehessen. De azt igenis elérjük, hogy gondolkozóba estek ellenfeleink, hogy saját művük életképesége, nemcsak erkölcsi, hanem politikai értéke iránt is kételkedni kezdtek. Elértük azt, hogy belehatolt lelkeikbe két gondolat, amelynek uralkodása ami visszanyert és vissza nyerendő és mindinkább meggyőződéssel világpozíciójának bázisát képezi: ami kultúr-főlényünkbe vetett hit és Magyarország mint természetadta organikus, ezeréves állami konstrukciónak azokkal a rögtönzött új építkezésekkel szemben való nagyobb szilárdsága, tehát nagyobb alkalomossága arra, hogy egy általános érdeknek, Kelet-Európa nyungalmának bázisa legyen.

Amint ez a hit ellenfeleink lelkében kezdett meggyőterezni, megváltozott ami helyzetünk a maga alapjaiban, ha nem is külső megjelenésében. És a kisértő irat, amely a nagyhatalmak a lényegükben változatlan békefel-tételeket velünk ultimátumszerű leg közölkés, elárulja lelkiük habozását. Utatmutat, hogy a békeszerződésnek most már hipotetice elismert igazságtalanságain segíteni lehessen. És, ha ennek az így öntelenül kifejezett habozásnak ma nem is lesz meg a foganaaja, mégis megjelöli nekünk azt az alapot, amelyből kiindulva törekezzem, kitartással, okossággal, megfontolással és elszántsággal lassanként ismét fejthetünk arra a nagyra, amelynek öröme a hatalmas, régi dicső Magyarország egész vára személtelhető. A kultúr-főlényünkbe vetett hit és az állami épületünk nagyobb szil-

árdságba, megszilárdulási képességünkbe vetett hit ez az a kettős bázis, ami egész visszasszerzési munkánknak alapjául szolgálhat. — Mert így e bár, ez a visszasszerzési munka az, ami egész lelkünket betölti; ez a visszasszerzési munka az, amelynek egész politikánkon uralkodni kell; ez a visszasszerzési munka az, amelyvel meg kell mérnünk minden egyes lépésünket, meg kell mérni, bele illik-e abba a politikába, amelynek végeélja a régi Magyarország. Békés eszközökkel akarjuk, ha lehet, ezt a visszasszerzési eszköztől, mert tartozunk népünknek is azzal, hogy meggondolatlan kalandostól megkíméljük, mert ilyenekbe belebozatoskzni, bármely temperamentum sürgeti is, bűn volna. De azzal is tartozunk népünknek, hogy igazunkat ne kössük új véres összeütközések képezébe, hanem az emberiség lelkiismeretének ébredéséhez, a lelkiismereti sugallat érvényesítéséhez. Amint mondtam, lélektani lehetetlenség, hogy a csak imént megkonstruált békémű a felépítés órájában szétesedessék azok által, akik azt felépítették.

Ma még közvetlen szomszédainkban, akik rovásunkra szaporodtak, lélektanilag dominál az a vágy, hogy amit rovásunkra szaporodtak, meg is tartják, ma még annak a gyermekes étvágyának mentálitása uralkodik, hogy amit csak lehet, meg is tartják, és nem gondol az azután bekövetkező súlyos bajokra és betegségekére és a nagyhatalmak lelkében dominál az a gondolat, hogy utóvégre ezek azok, akik elvettek tőlünk valamit, ezek barátaink voltak, ez a magyar nemzet pedig ellenségünk volt, csak nem kedvezhetünk neki. Ha ma még így áll, ezek a lélektani mozzanatok idővel gyengülnek, idővel elenyésznek és amely mértékben gyengülnek ezek a háború lelkiületéből fakadt háborus energiáknak utóvergődéseként megindult lélektani mozzanatok, abban a mértékben érvényesül a dolgok természete, az államokat és nemzeteket alkotó természeti, természetes törvények hatálya. Ez pedig m. t. Közönség, a mi javunkra dolgozik. Mert azoknak ami rovásonkra megurgyobbodott államoknak nincs egyetlenegy organikus, élettani princípiuma. Nemzetiségi tekintetben épolymegoszoltak, mint a régi Magyarország. Tehát ezt az egyetlen alkotó elemet, ami Magyarországnak hiányzott, épügnéltőlözök, mint Magyarország; nélkülözök súlyosbiva avval, hogy mindegyikükben a vezér-

szerep nem a kultúrának magasabb fokán álló, hanem alacsonyabb álló fajoknak jutott. Nélkülözök a természetes egyégy geográfiai — élőfeltételét; — a geográfia kigunyóidásával jöttek létre. Nélkülözök a részek közgazdasági egymásra utaltságának alkotó elemét, ami a régi Magyarországot gyöngyörtén jellemzte: nem egymásra utalt, hanem más gazdasági centrum felé hulló nemzetekből állnak. Nélkülözök a közmartyóságnak emléké, amely nagy erő. M. t. Közönség, bármit is mondjanak, a történelmet ha visszautasítjuk is, mint jogalkotó elvet, amit én nem teszek, de tegyük fel, hogy visszautasítjuk, de nem utasítahatjuk vissza mint tanut és ha Magyarország tíz évszázadon át mindig ugyanazt mondja, akkor a dolgok természetét hozza kifejezésre. De nemcsak ez a történelemnek és a történelmi összeforrtaságnak ereje, hanem akik évszázadokon át együtt szenvedtek, örültek, együtt szenvedtek vereséget, együtt huztak fagyolt acnara, midőn olyan események következtek be, amelyekkel dicsekedni nem lehetett, és együtt jártak emelt fővel, midőn együtt dicősdőget szereztek akár a harmezőn, akár a bősics aközösön mezején, akkor tíz évszázad emléke lüz össze. És ez a történelem nem az, amit a tudósok írnak, hanem az, amelyben élesen érin törvények, amelyek emlékeről a nagyapa és az unokáknak téli estéken: mikor 48 ban a szabadsgharcot vívták, én is ott voltam, mikor felszabadították a jobbhagyományt, a mi ügyvédünknek apja ott volt. Ez a történelem, ezek a dolgok összekovácsolják az embereket még akkor is, ha ideig-óráig civakodtak is, de mielőtt látják, hogy széjjel akarják őket szakítani, felélednek és sohasem egységesebbek, mint mielőtt bűnös kéz el akarja őket egymástól választani. (Óriási éljenzés.)

Tehát, ha a pillanat lélektani hatása elhomályosul és érvényesül a dolgok természete, akkor egyetlenegy dolog sincs, ami a közvetlen államokat összetartja. Ha azokban nem működik vonzó erő, akkor a centrifugális erő a régi központ felé fog gravitálni, feltéve, ha a központ megtartja vonzóerőét, vonzóerő gyakorlati képességét.

Na hát, ez az amiben mi ket senki sem akadályoz, ami egyedül töltök fög. Hogy mikor alakulnak ki a külpolitikának szövényes szála aképp, hogy

A város a szűköspénzek kibocsátási munkálataival egyre előbbre halad, úgy hogy a szűköspénzek rövidesen már nyomás alá kerülnek. Mint értesülünk, a szűköspénzeket városunk nagynevű püspökének, Dr. Prohászka Ottokárnak az arc képe is díszítésképpen szereplni fog.

Zavarok az előjáróság felállítására körül. A belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a nem szoros értelemben vett rendőri ügyek november 1-től kezdődőleg az államrendőrség ügyköreiből kivonandók. A belügyminiszter azonban nem intézkedett arról, hogy az ily módon az államrendőrség ügyköreiből kivont ügyeket az erre illetékes városi hatóság, az előjáróság átvehesse, mert ennek felállítását célzó közgyűlési határozatot még a mai napig sem hagyta jóvá. Ily módon tegnap az a helyzet állott elő, hogy nem volt a közönség részére semmiféle közgyűlési fórum ügyeinél elintézésére. A rendőrség a belügyminiszteri rendelet folytán a feleket a városba uszította, a város pedig visszaküldte Dr. Zavaros Aladár polgármester a kepelten helyezett sűrűs jelentést tett a belügyminiszternek; Jónás Béla főtanácsos, az államrendőrség vezetője pedig közérdekből engedélyt kért a kerületi főkapitányságtól, hogy a belügyminiszter döntéséig az államrendőrség intézhesse el a nem szoros értelemben vett rendőri ügyeket. A kerületi főkapitányság a kérelem teljesítéséhez — mint illetékes helyről értesülünk — ma dében hozzájárul. Most, amikor konszolidáció munkája minden vonalon annyira fontos állami érdek, nagyon elszomorítóknak tartjuk, hogy ilyen eset előfordulhatott. De bízton reméljük s közérdekből követeljük, hogy a belügyminiszterium hibás intézkedését — az előjáróság kérdésében való döntésével — legelővőbb időben tüntetse el.

Az Urak Mária kongregációja csütörtökön délután 7 órakor ülést tartott. Közéreményű megérkeztek. Atvecherl Páter Gyula tanácsosnál, pénzügyi palota.

Nyugalomba vonult. Dr. Schmöitz József helybeli kir. törvényszéki jegyző 13 évi lelkiismeretes szolgálat után nyugalmába vonult.

Áthelyezés a kir. törvényszéken. A kir. igazságügyi miniszter Dr. Kemény Zoltán szolnoki kir. törvényszéki tanács elnökét, hasonló minőségben a helybeli kir. törvényszékhez helyezte át.

Kegelem a halálra ítéltnek. A kormányzó Harsádi Ferenc nádaslányi lakosnak, akit a helybeli kir. törvényszék, mint rögtönítelő bíróság, több emberen elkövetett szándékos emberölés kísérletének büntette miatt kötél általi halálra ítélt — a kiszótt büntetés kegelemből elégedte és 10 évi feyházbüntetésre változtatta át.

Meghívó. A Magyarországi Munkások R. Társaság és Nyugdíj Egyletének székeshérvári nőképzőintézetének 3. évfolyamára november 6-án este 7 órakor rendez választmányi ülést tart az egyesület helyiségében, melyre a t. választmányt és a vezetőséget pontos megjelenésre kéri az előnökség.

Halálhíradás. Göröcz Ottó nyug. kir. törvényszéki iroda tiszt 72 éves korában meghalt. Temetés 3 óra délután fél 4 órakor lesz a Szentháromság temető kapujánál. Minden külön értesítés helyett.

A Keresztény Nők Szövetségében folyó hó 5-én, pénteken d. u. fél 6 órakor a set. Imre temetőben Marosi Arnold főgimn. tanár tart előadást.

Lólópás Sárbogardon. Satojka Lajos és Rostás József sárbogárdi cigányok összebuzáltak, hogy penzszerezés céljából lovat lopnak; be is törtek Oláh János sárbogárdi lakos istállójába s annak egy lovat kötőfékekkel és kantárral együtt ellopták és ismeretlen pestkörnyéki cigányoknak 11 ezer koronáért eladták. A sárbogárdi osendörök a nevezettek elfogatás s náluk a 11 ezer koronát megtalálták.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskörú Knitthoffer József székeshérvári születésű és illetőségű, jelenleg budapesti lakos, a Ludovika akadémia növendéke, családi nevét Kistelekire magyarosítsa.

Táncszínház ügyintézés. Felhívó. Hó 10-én kezdődő táncszínházunk, amikor divatos szalonkor társas és choreografiai táncok kerülnek tanításra. Külön táncteremben külön kurzusnak, egyes csoportoknak tanítást vagy magánórát a nap bármely időpontjában eszközölök. Minden szombaton este a „Magyar király” szállóba helyiségében levő táncteremben és minden vasárnap Juranek féle vendéglő helyiségében levő tükörtermében táncfűzést tartok. Beiratkozások „Adria” gázmosodában Lakatos u. és Halter 15. sz. alatt eszközölhetők. Tisztelettel Buday Károly táncmester. 725

Elfogott szentlova. A rendőrség a vasuton Szloboda János mezei szentlova terítet és egy, amikor az egyik vagonból szeret akart lopni. Szlobodát a rendőrség tetaroztatta.

Növényvédők. Növényvédők nem szabad este 6 órára fontos megbeszélésre kerü a Növényvédelmi az Elvönkösség.

Köszönetnyilvánítás. Fogadj a város törvényhatóság, penzintézetek, társulatok, a kereskedelmi iskola, és mindazon egyesületek, továbbá jóbarátok és ismerősök. kik Gerő Jakab gyár igazgató urunk temetésén megjelent, ravaiára koszorúthelyezni, fogataikat rendelkezésünkre bocsátani, vagy részvétüket bármilyen módon kifejezni szivesek voltak, ezúton bális köszönetünk nyilvánítását. Felmayr István és Fiai. 761

Penzlopás. Barath István fejjelentést tett a rendőrségben. Hogy ismeretlen tettes egyik kavaházban a fogásra akasztott kabátjából 1600 K készpénzt és több fontos okmányt elloptat. A nyomozással megbízott Fekete csoport Havasi detektívje a tettest két fiatalkorú személyében kinyomozta és elfogta.

Orosz híradás. Dr. Schönheim Lajos kórházi főorvos nov. 1-től Varkórut 14. alatt (Nador u. sarok, színház mellett) d. u. 2-4 óráig rendel. 746-0

Köszönetnyilvánítás. Dr. Karánik Józsefné édesanyja elhunytával koszorúmegváltás címén 100 koronát a mezőtábas gyermekeknek adományoztak Szalayék.

Sport. Bajnoki futball mérkőzések vasárnapján eredménye: NTE-Egyetértés 6:0 (4:0) mindkét csapat több tartalékkal játszott, kevés számú néző közönség előtt. A játék első 15 percében az Egyetértés fejnélküli játéka az NTE-et 4 könnyű góllal juttatja. Utána dacára, hogy 10 emberrel játszott az Egyetértés többször támad, különösen a II ki félidőben, de akkor az önző játék folytán sikerhez nem jutott. — Kaposvári Turul Sport Egylet-SzTC. 1:0. NVAG-DVE 2:0. — Atletika. A csillaghegyi verseny eredményei: 8 km. junior mezei futóversenyben egyénileg győztek: I. Benyovszky Csillaghegyi FC. 23'45" II. Kenesey SzTC. Csapatversenyben győztes: Az SzTC. 26 ponttal II. Csillaghegyi Football Club 29 ponttal. Az SzTC győztes csapata névszerint: Kenesey, Szirbek, Szevcsik, Veszprémi és Giba II.

Orvosi híradás. Dr. Pfeifer István fül, orr, torok és gége orvos, a vármegyei kózkórház rendelő főorvosa magán rendelését Vilmos császár tér 5. alatt (István szanatórium) megkezdte. Felhívó napokként csütörtök kivételével d. u. 2-3 ig. 747-3

Katonai zenekarba jelentkezés. Felhívó. Mindazok kik háboru alatt katonai zenekarban szolgáltak, vagy zenében kiképzettek és a megalakítandó székeshérvári gyalogezred zenekarába belépni óhajtanak a volt 69 es laktanyában az ezredsegédtisztnél haladéktalanul jelentkezzenek. Székeshérvári gyalogezred parancsnokság. (713-0).

Köszönetnyilvánítás. Mindazok kik leányom, illetve testvéreink Dönsz Maria ovonó elhunytával bajdalunkban való részvétüket bármilyen módon is nyilvánítani szivesek voltak, fogadják bális köszönetünket. A gyászoló család. 271

Ügyvédi iroda áthelyezés. Munkálatainkat: Dr. Herényi Jenő ügyvédi irodájához, mely a külsőúgyi üzletos irodájai Bank utca 4. szám Schreier házba. Osztrák Magyar Bank közvetlen szomszéd ságába helyezte át.

Egy flucska is tudja, hogy a legjobb gyapju férfiszövetek Rubányai posztókereskedésében vannak a francia fekete vagy a tegefhékek costumkelmék, a fekete és két vilkel casmirok külön választva férfi öltönynek v. lamennyi elsőrendű merinó gyapjujafonalból készült. Vannak finom és olcsóbb félkábát dublok. Ezenkívül szintén tiszta gyapjuból kitűnő erős szolid divat miniatu öltönyszövetek 550-750 koronás árák szerint, több más kedvelt színekben német és angol gyártmák.

Az új tanckurzus. Diószeghy Kálmán okl. táncosnari intézetében (Óreg utca 27. Felsővárosi kath. polg. körben) a polgári ifjúság számára november 6-án, szombaton a környekbéli nőgyekek és urak részére, november 4-én csütörtökön este kezdődik. Mérésoktatás: I. Csupa u. szolid, modern és magyar tánci Beiratkozás előzetesen naponta lakásomon, Kosuth utca 15. sz. 155

Eredményes híradások

FEJÉRMEGYEI NAPLO

ban hirdettek, mert ez a legelterjedtebb lap Székeshérvárott és a megyékben.

Tűzoltók gyűlése. A fejérmegei tűzoltó szövetség hétöd. d. e. 11 órakor a megyeház főispáni tanácsstermében népes közgyűlést tartott. Részletes tudósítást lapunk legközelebbi számában közöljük.

KERESZTÉS

DIVATÁRNIAZÁRAN
Divatosa női és leányka koronák habzókból újjonnan megújítottak érkeztek.

BAKFIK-KABAT

korona 860

Jutányos árak.
Városház-út — Telefon 13.

„Korona tojarems” pártól készült női és leányka koronák, melyek minden tekintetben megfelelnek a legújabb divatnak. Székeshérvári gyártmány. A készletben van a legújabb készlet. Székeshérvári gyártmány.

AZ „ISTVÁN” szanatórium vizgyógyintézete

megnyit. Nőknek d. e. 12-12 óráig (675) Férfiaknak d. u. 7-9 óráig. Egyeztetés megkövetelendő. Férdek ára 35 korona. —

Kérjük előzetes írásban, akik az utolsó évnyegvedre nem az új előfizetési díj szerint fizettek, hogy a különbözetest lapunknak megküldeni szivesek legyenek.

Deak Testverek

Deutsch Manó és Fiai Utóda

divatruházban

140 cm. széles gyapju férfi szövetek méterje K 540, 750 — AS 930 —

Színház.

A színházi idény megnyitó előadása szombaton este volt telt ház mellett. Az új primadonna, Petyerdy Eius kellemes énekével s díszkréi játékával kiérdemelte a közönség tetszését. Kedvesen játszottak Bellák Aranba és Örményi Márta is. A társulatnak kiváló erői vannak. A nagyhatású „Silvio kapitány”-ról lapunk holnap számában.

Heti műsor:
Kedd: Silvio kapitány.
Szerda: Tatárjárás.
Csütörtök: Cigány grófnő.
Péntek: Durand és Durand.
Szombat: Cigány grófnő.
Vasárnap: d. u. Pirosgulyás.
este Cigány grófnő.

Színházberlet ügyekben értekezni lehet Bátori Ilés színházunknál délelőtt 10 12 ig délután 3-5 ig a színházrodában. Felhívó. A közönséget, hogy a városunkba érkező színészek részére a nélkülözhető butorozott szobáikat szerkesztőségünkbe jeltessék be.

